

BULAŞICI HASTALIKLARIN ÖNEMİ

1

- Bulaşıcı hastalıklar çeşitli yollarla sağlam kişilere bulaşarak bir anda toplumu tehdit edebilen boyutlara ulaşabilmektedir.
- Bulaşıcı hastalıkların topluma verebileceği zararlar şu şekilde özetlenebilir.
- Sosyal yaşama olumsuz etkiler
- Sağlık hizmetlerinde beklenmeyen yükler getirir
- Toplumda sakat kalma ve ölüm artışına neden olur
- Yerel yada ulusal ekonomiyi olumsuz etkiler
- Hastalıkların dünya çapında yayılabilmesi

SOSYAL YAŞAMA OLUMSUZ ETKİLERİ

- Toplumda özellikle salgın durumunda pek çok kuşku ve korku ile karşılaşılır.
- Normal düzenin dışında kaosa sürüklenir
- Toplumun sosyal faaliyetleri kısıtlanır.

SAĞLIK HİZMETLERİNE BEKLENMEYEN YÜKLER GETİRİR

- Yaygın görülen bir bulaşıcı hastalığın varlığında sağlık personeli gerek iş gücü gerekse fiziki olanaklarının büyük kısmını salgınla mücadeleye ayıracak ve bazen çok gerekli rutin hizmetler ertelenebilecektir.

TOPLUMDA SAKAT KALMA VE ÖLÜM ARTIŞINA NEDEN OLUR

- Herhangi bir ölüm olayı toplumun çeşitli gruplarında ve, aile bireyleri arasında mutsuzluğa neden olur.
- Hastalığın neden olabileceği ölüm dışında hastalanma ve diğer komplikasyonlarda mutsuzluğa neden olur.

YEREL YADA ULUSAL EKONOMİYİ OLUMSUZ ETKİLER

- Hastalıklar işgücü üzerine olumsuz etki yaparak işe devamsızlıklara neden olur.
- Böylece üretim ve hizmet sektöründe önemli aksaklıklar ortaya çıkar.

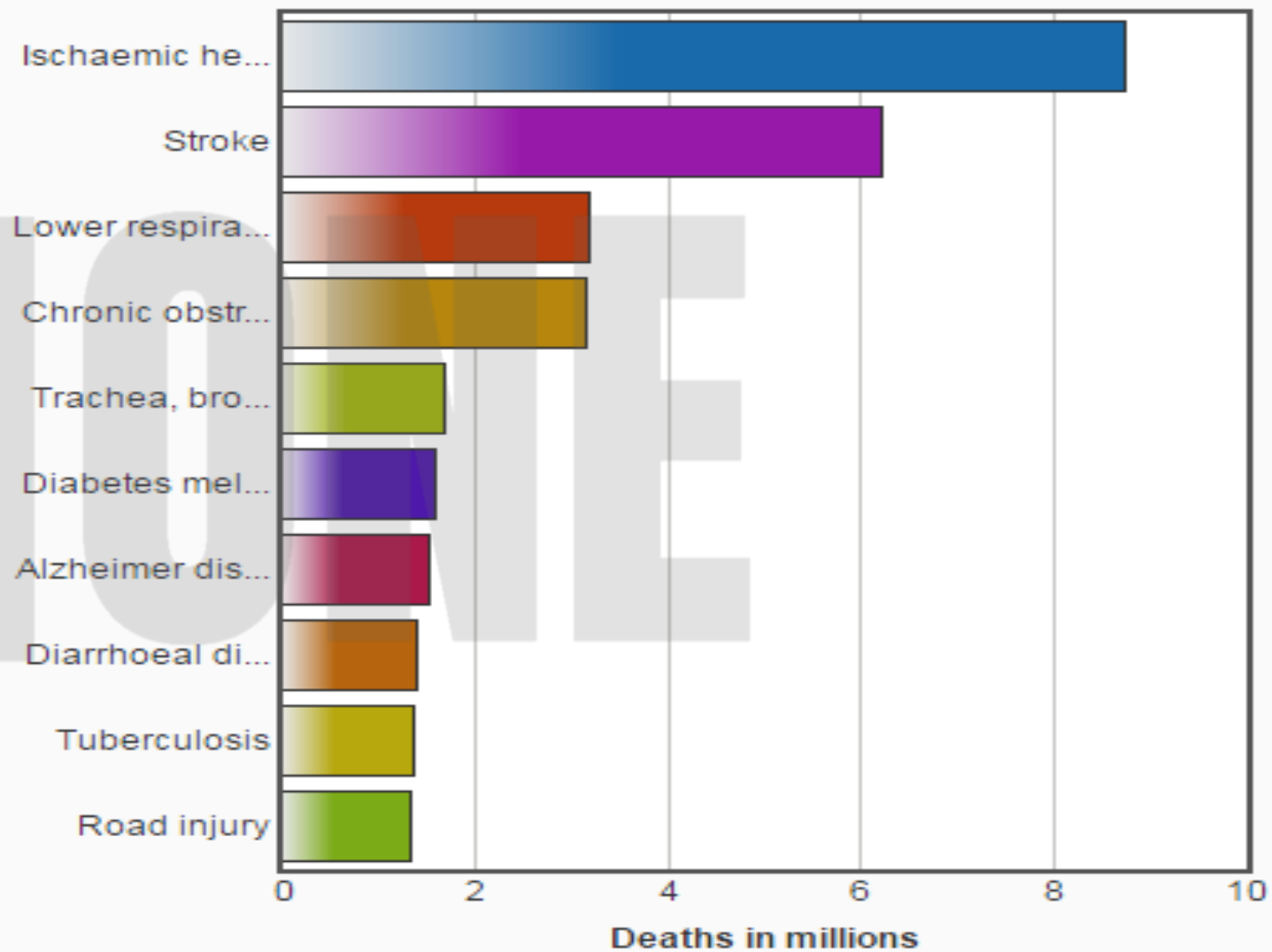
HASTALIKLARIN DÜNYA ÇAPINDA YAYILABILMESİ

- Bazı bulaşıcı hastalıklar pandemilere neden olabilir.
- Özellikle son yıllarda gelişen ulaşım olanakları ve ülkeler arası ziyaretlerde bulaşıcı hastalıklara çok kısa bir sürede uluslararası boyut kazandırabilir.

- Tarihin eski çağlarından beri toplumsal yıkımlara neden olan bulaşıcı hastalıklara karşı yapılan çalışmalar ile önemli başarılar elde edilmiş
- Örneğin; su ve atık sistemlerindeki iyileşmeler, besin saklama yöntemlerindeki gelişmeler, antibiyotiklerin ,aşı ve serumların keşfi sonucu kolera ,veba, çiçek gibi kitlesel ölüme neden olan hastalıkların önüne geçilmiştir.

- Mikroorganizmaların dünyası kompleks dinamik ve sürekli gelişerek kullanılan ilaçlara karşı direnç kazanmaktadır.
- Enfeksiyon hastalıkları;yaş,cinsiyet,yaşam tarzı,etnik, köken ve sosyoekonomik duruma bakmaksızın tüm insanlar için önemli bir problem olmaya devam etmektedir.
- Gelişen yaşam koşulları,teknoloji,tedavi yöntemindeki gelişmelere rağmen bulaşıcı hastalık ölümlerinin her 4 ölümden birisine neden olması bu hastalıkla mücadelenin önemini göstermektedir.

Top 10 causes of death globally 2015

DSÖ 2017 VERİLERİNE GÖRE

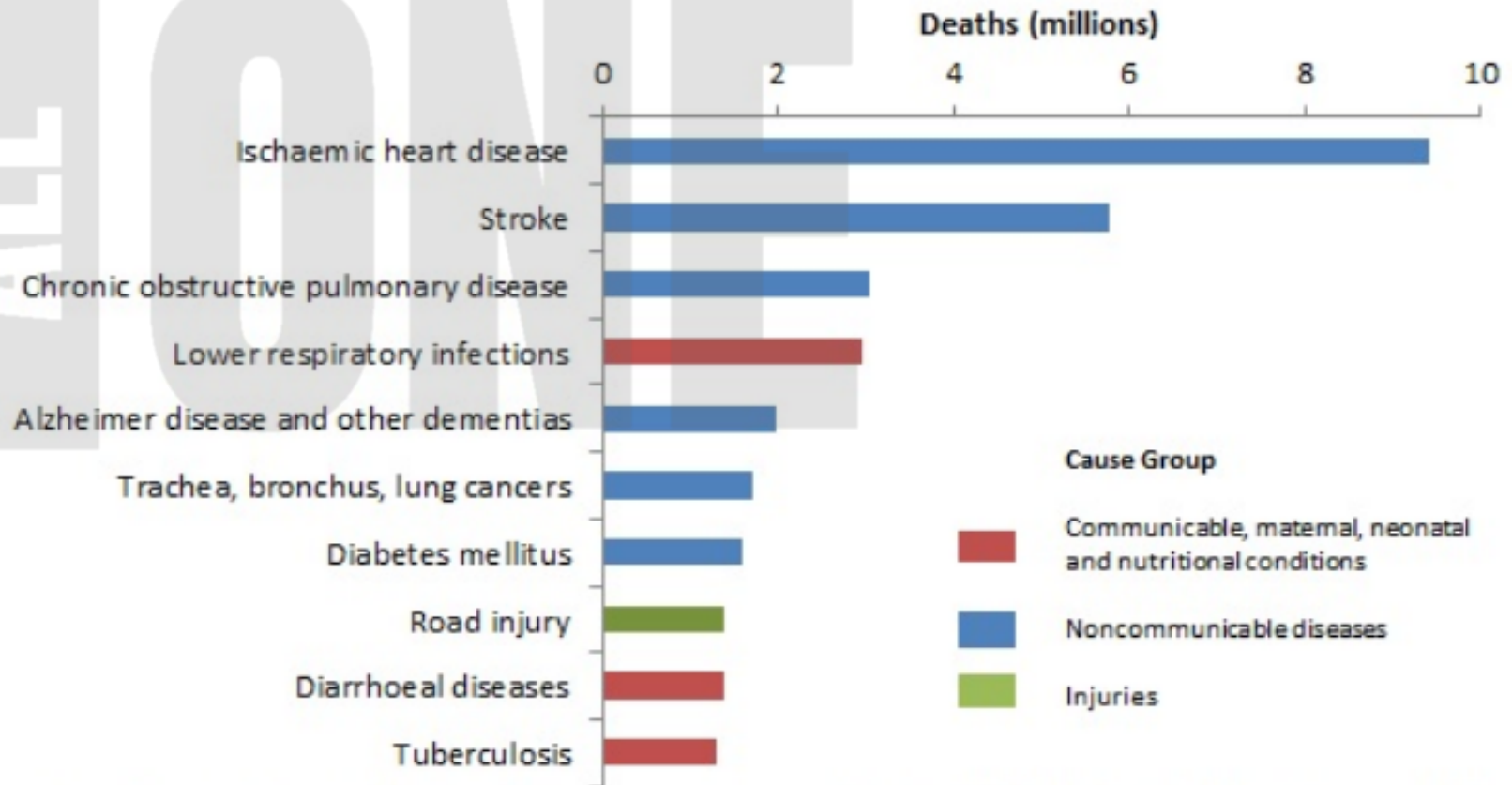
- 2015 yılında dünya genelindeki 56.4 milyon ölümün yarısından fazlası (0/ 54) en çok 10 nedenden kaynaklanıyordu. Bu 10 neden ölüm sırasıyla:

15 MİLYON

1. **İskemik kalp hastalığı**
2. **İnme**
3. **Alt solunum yolu enfeksiyonu -----3,2 MİLYON**
4. **KOAH-----3,2 MİLYON**
5. **Trakea,Bronş,Akciğer Kanseri-----1,7**

DSÖ-2018

Top 10 global causes of deaths, 2016

Source: Global Health Estimates 2016: Deaths by Cause, Age, Sex, by Country and by Region, 2000-2016. Geneva, World Health Organization; 2018.

• ENFEKSİYON HASTALIKLARI VE BESLENME

Enfeksiyon hastalıkları ve beslenme arasında iki yönlü bir ilişki olduğu bilinmektedir.

Yani beslenme yetersizlikleri enfeksiyonlara neden olurken, diğer yandan enfeksiyon hastalıklarının varlığı da beslenme yetersizliğine neden olur.

Beslenme
yetersizliği-
dengesizliđi

Enfeksiyon hastalıklar

Sağlık ; bireyin ruhen fiziksel ve psikolojik acıdan tam bir iyi olma hali olarak tanımlanmaktadır.

Yeterli ve dengeli beslenme sağlığın pek Çok belirleyicisi tarafından etkilenmektedir.

Doğrudan bir ifade ile sağlıklı yada hastalıklı olmayı etkileyen her koşul beslenme ve enfeksiyon hastalıklarını da etkiler

Gıda güvenliği

Sağlık hizmetlerine
ulaşım

Bireysel özellikler

Psiko -sosyal

A.BESLENME DURUMU VE KOŞULLARININ ENFEKSIYON HASTALIKLARINA ETKİSİ

- 1) Bazı besin ajanlarını doğrudan besinler aracılığı ile alınması; Hijyen kurallarına uyulmaması
- 2) Beslenme yetersizliği ve bu yetersizliğin bağışıklık sistemini kötü etkilemesi

BESINLERLE BULAŞAN HASTALIKLAR

**Askariasis, Teniasis, Giardiasis,
Hidatidozis, Amipli Dizanteri**

Hepatit A, Hepatit E, Çocuk Yaz İshali

**Tifo, Basilli Dizanteri, Besin Zehirlenmesi,
Tüberküloz, Brusella**

Besinlerle Bulaşan Hastalıklar

Besinlerin hazırlanmasında ve saklanması sırasında gerekli kurallara uyulduğunda bu hastalıklardan korunulabilir.

örnekler

Tifo

- Sebep: Salmonella
- Bulaşma Yolu: Su ve besinler
- Belirtiler:
 - Bulantı-kusma,
 - Karın ağrısı,
 - Çok şiddetli baş ağrısı,
 - Ateş,
 - Karın ve göğüs bölgesinde kırmızı döküntüler,
 - Hastalığın erken döneminde kabızlık,
 - Bazen ishal.
- Tedavi: Uygun antibiyotik tedavisi

Brusella

- Sebep: Brusella abortus
- Bulaşma Yolu: Hayvanlardan süt ve süt ürünleri ile bulaşması
- Belirtiler:
 - Yüksek ateş,
 - Halsizlik,
 - Kas ve eklem ağrıları,
 - İştahsızlık,
 - Terleme.
- Tedavi: Uygun antibiyotik tedavisi

Bağırsak Tüberkülozu

- Sebep: *Mycobacterium tuberculosis*
- Bulaşma Yolu: Besinler
- Belirtiler:
 - Baş ağrısı,
 - Bulantı-kusma,
 - 38°C ve üstüne yükselen ateş,
 - Karın ağrısı ile birlikte ishal .
- Tedavi: Sebep olan mikroorganizmaya etkili antibiyotik verilmesidir.

Sütün Mikrobiyolojik Kalitesi

Sağımdan

Tüketiciye

- Süt sağılmadan önce sterilidir.
- Süt tüketilene kadar geçirdiği bütün evrelerde dışarıdan gelecek mikrobiyal bulaşma ve fiziksel olumsuzluklara karşı korunmalıdır.

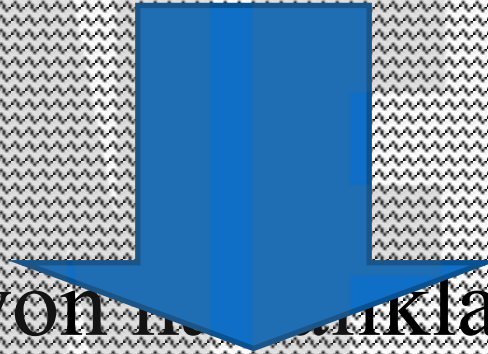
2)Beslenme yetersizliği ve bu yetersizliğin bağışıklık sistemini kötü etkilemesi sonucu enfeksiyon hastalıkları meydana gelmektedir.

Örnek olarak;

malnütrasyon

- Deride incelme
- Bağ dokusunda gevşeme
- Mukoz membranda antikor salınımında azalma
- Lenf dokusunda ve lenfositlerin T-hücre alanlarında gerileme
- T hücre sayısında azalma
- Antikor yanıt verme kapasitesinde bozulma.

Bütün bu nedenlere bağlı olarak;

Enfeksiyon hastalıkları daha sık görülmektedir.

Yetersiz beslenme durumunda hücreler ve humoral sistem değişimler

- Hücrelerin oksijen taşıma kapasitesinde azalma
- Preteinlerde azalma
- Hümorale bağışıklık kapasitesinde azalma
- Poliform nükleer kapasitesinde azalma
- Vitaminlerde azalma
- Eser elementlerde azalma(cinko,bakır, selenyum)
- Makro minerallerde azalma
- Biyomoleküllerin oksidasyonunda azalma

- Özellikle gelişmekte olan ülkelerde Enfeksiyon ajanına bağlı olarak gelişen hastalıklar çoğunlukla yetersiz beslenme ile görülür.
- Tüm dünyada 5 yaşın altındaki çocuklar arasındaki ölümlerin yaklaşık % 45'i yetersiz beslenmeyle ilişkilidir **(DSÖ-2018)**. Bunlar çoğunlukla düşük ve orta gelirli ülkelerde görülür ve bu çocuklarda enfeksiyon hastalıkları(kolera, salmonella, enterovirus, e-koli,) daha sık görülür.

- Dsö’ nün kırılğan/örselenebilir olarak tanımlanan’ bebekler,gebeler,yaşlılar,açlık riski ile karşı karşıya olan vb. kişilere özel beslenme yaklaşımları üretilmelidir.

Obez bireylerde;

- Vücut yağ yüzdesi ile natürel killer hücreleri ters ilişki bulunmaktadır, bundan dolayı obez insanların enfeksiyona yatkınlık oranı da artmaktadır. Ve bu enfeksiyonlar içinde solunum yolu enfeksiyonları birinci sırada yer alır.,

B) Enfeksiyon hastalıklarının bireylerin beslenme durumu üzerine etkisi

HASTALIK VE BESLENME ARASINDAKİ İLİŞKİ

- HASTALIK
- İŞTAH KAYBI
- YETERSİZ BESLENME
- İMMÜNİTEDE ZAYIFLAMA
- HASTALIĞIN SEYRİNİN KÖTÜLEŞMESİ
- İŞTAH KAYBİNİN DAHADA ARTMASI

Mikronütrient yetersizliğin nedenleri;

- Besin alımında azalma
- Besin emiliminde azalma
- Doğrudan mikronütrient kaybı
- Katabolik kayıplara bağlı olarak metabolik gereksinimin artması
- Hedef organa taşınmasında yetersizlik

- Akut ve kronik enfeksiyon hastalıkları mikronütrient beslenme yetersizliği nedeniyle özellikle 5 yaş altı çocuklarda lineer büyüme geriliğine neden olmaktadır.
- Örneğin; diyare, suçiçeği gibi hastalıkların A vitamini yetersizliğine neden olduğu bilinmektedir.

Sonuç olarak;

- Beslenme ve enfeksiyon arasındaki ilişki dinamik iki yönlü ve çoğunlukla da sağlığın belirleyicilerine bağlı olan bir süreçtir

Kaynakalar;

- Beslenme ve sağlık , prof dr. Zeynep şimşek
- <http://tipeu.cumhuriyet.edu.tr/Donem3/KomiteVIIHalkSagligiAileHekimligiAcilTip/HalkSagligi/GulayKOCOGLU/14BESLENMEveIMMUNSISTEMETKILESIMI.ppt>
- **ENFEKSİYONDA BESLENME – Prof Dr. AHMET AYDIN**(http://www.bebekhastanesi.com/makale_detay.asp?MakaleID=386)
- Hacettepe üniversitesi tıp fakültesi halk sağlığı kitabı.

Teşekkürler...